

מראי מקומות - סוכה

לא:

אותו הי' כדי שלא תשתכח, וחולק עליהם, אולם הוא כ' דכל הפסול יבש בלולב הוא מדרבנן, וא"כ בשעת הדחק ודאי יש לצאת המצוה מדאורייתא.

ג. ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו א', וכו' ומבואר בהמשך הגמ' דאתרוג גדול פסול משום דחיישינן דמחלפי לי' וכו', ואתו לאפסולי. והעיר השפת אמת, דלכאו' הוי זה פסול דרבנן, וא"כ אינו דומה לפסול דאתרוג קטן, שהוא פסול דאורייתא, ע"ש מש"כ ליישב בדוחק.

ד. לולב של ע"ז וכו' ואם נטל כשר שיי' הבעה"מ בר"ה (ו. בדהרי"ף) בדמצוות דרבנן אמרי' מצוות ליהנות ניתנו. והק' בהערות להגרי"ש, הא משמע דיוצא ידי לולב כל ז' ימים, ואפי' בשאר ימים דחייבם דרבנן, ולמה, הא במצוות דרבנן מצוות ליהנות ניתנו, וא"כ נמצא שהוא נהנה מאיסורי הנאה. וכ' לחדש דלא סבר הבעה"מ דאמרי' מצוות ליהנות ניתנו במצוות דרבנן אלא במצוות דאין להם מקור מה"ת, כמו תקיעת שופר בתענית, אבל מצות לולב כל ז', שהוא זכר ללולב שהי' במקדש, שפיר תקנו כעין דאורייתא ולא ליהנות ניתנו (ודלא כמו שהבין הר"ן בשי' בעה"מ).

ה. הכא באשרה דמשה עסקינן וכו' פרש"י, אותם שהיו בשעת כיבוש א"י, שהצריכן הכתוב שריפה וכו'. וכ' הריטב"א (כט: על המשנה), פי', אשרה שזכה בה ישראל, שאין לה ביטול עולמית. והוסיף דנקרא אשרה דמשה משום שבדורו של משה נתאוו לאלוהות, ולכן נאסרה ע"ז ומשמשי ע"ז שזכה בהן ישראל אע"פ שלא עבדן, ומשום דנקראת על שם הישראל.

א. אין שעת הדחק ראי'

וכע"ז מצינו לעיל (יד:) דנח' ר"י ורבנן אם שייך להביא ראי' משעת הסכנה, וע' ריטב"א שם מש"כ לבאר מחלוקתם אם יש להביא ראי' משעת הסכנה או לא.

ב. אין שעת הדחק ראי'

ע' רא"ש (סי' י"ד) שהביא דעת הראב"ד דס"ל דודאי אין לברך בשעת הדחק, שהרי באמת לא יצא, אלא דנוטלין הלולב היבש רק משום שלא תשתכח תורת לולב, ולכן אין מברכין עליו. אבל הרא"ש חולק עליו, וכ' דא"כ הי' לרבנן להשיב לר"י דמה ראי' הביא משם, הא שם לא בירכו, אלא ע"כ דבאמת בירכו עליו. וכ' "אלא כל הני פסולי מסרן הכתוב לחכמים, והם אמרו שלא בשעת הדחק אפי' בדיעבד לא יצא, כדי שיזהרו ישראל במצות, אבל במקום הדחק הכשירום, כיון שא"א בענין אחר מברכין עליהן". ולכאו' חידוש גדול הוא, דאפי' אי אמרי' דהתורה מסרה לחכמים איך לפרש מלת "הדר", לכאו' אליבא דאמת יש לו רק פירוש א', ואיך שייך לומר דשלא בשעת הדחק הפי' אחד, ובשעת הדחק הפי' משתנה. וע' קרבן נתנאל (ה', ו') דביאר דבאמת כל זה הוא רק בנוגע למצוה דרבנן דזכר למקדש, דהם אמרו מתי לברך בשאר יומי ומתי לא לברך, אבל ודאי אין לברך ביום ראשון (כלומה דיום ראשון אינו משום זכר למקדש, וא"כ לא תקנו לברך). אבל האור שמח (לולב ח, א ו) כ' דס"ל להרא"ש דמברכין אפי' ביום א', וביאר בהל' ז' דעצם הגדר של הדר הוא דבר הסכמי, ובמקום שיש מהודרים, אז אינו הדר, ובמקום שאין אחר, תו חשיב הדר, וזהו דמסרן הכתוב לחכמים, והיינו אפי' מדאורייתא. וע"ע בר' אברהם מן ההר, שג"כ הביא דעה דכל מה שהיו נוטלין